

Egzegeza SZ – Izbor iz Petoknjižja
petkom u 11:00
<http://amdg.eu/tfmvi>

Petoknjižje

(Tora – Zakon)

Božja Riječ na početku velikih religija

<http://amdg.eu> → nastava
amdg.eu/tfmvi

Knjiga Postanka

Od stvaranja svijeta do Josipove smrti

(Petoknjižje: do Mojsijeve smrti)

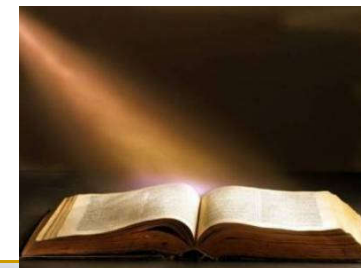
“Prapovijest”: 1–11 čovjek i svijet
6–9 Noa

Povijest

Božjega naroda: 12–25 Abraham
25–50 Jakov

Egzegeza SZ – Izbor iz Petoknjižja
petkom u 11:00
<http://amdg.eu/tfmvi>

Abraham, vjernik

Post 12–25

Nastava

- **Biblijski tekst**
- **Anto Popović, *Uvod...***
- ***Odabрати knjigu iz Petoknjižja***
 - *Komentar*
- **Lik i tema iz Petoknjižja**
 - **Knjiga ili članak**

Udžbenik

- **Torah - Pentateuh - Petoknjižje**
 - **Uvod u knjige Petoknjižja i u pitanja nastanka Pentateuha**
- **Anto Popović**
- *Kršćanska sadašnjost*
- **Biblioteka: Biblica**
- **Godina izdanja: 2012.**
- **ISBN: 978-953-11-0729-7**

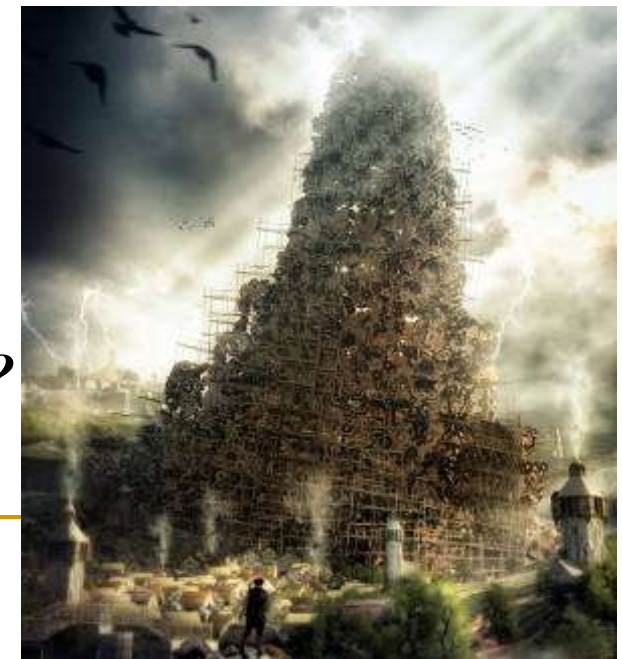
Božji poziv Abrahamu

- *Poziv u Post 12,2*
- Prvi Božji govor osobi nakon Post 9,17
 - *Što će Abraham biti prema Post 12,2?*
- “...bit ćeš blagoslov”
 - *Za koga (12,3)?*
- “sve obitelji tla zemaljskoga” (12,3)
 - Univerzalno poslanje
- *Abrahamova dob (12,4)?*
- 75 godina (12,4)
 - Iznad prosjeka u Ps 90,10
 - *Koliko će doživjeti prema 25,7?*
 - 175 – nova punina života

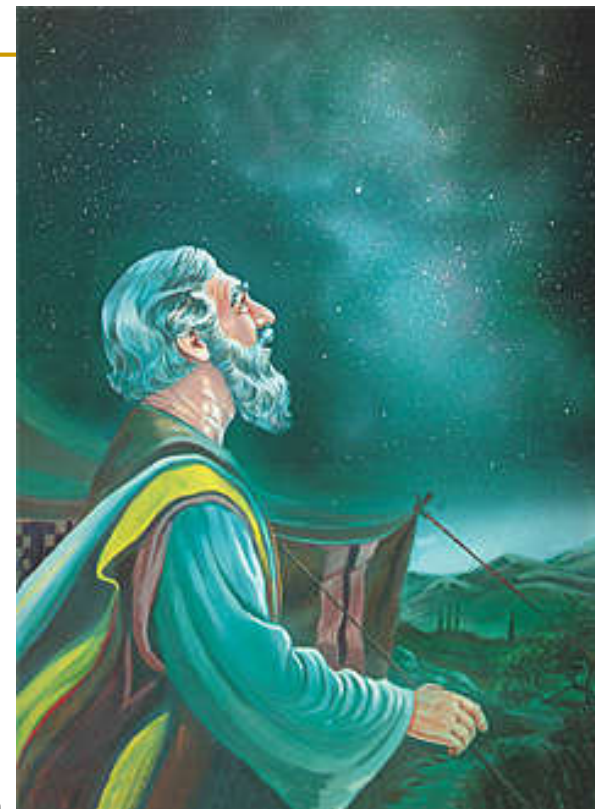
Božji “projekt”

- ❑ *Tko je neposredno prije umro?*
- Otac Terah (Post 11,32)
- Bog će uvećati ime (12,2) ⇔ 11,4
 - ❑ “*Napravimo (עשה ‘aśâ) si ime!” (11,4)*
 - אדם ’adam od אדמâ ’adamâ (5,2)
 - Treba *davati* ime (2,19)
- Babilonska kula – vrh do *neba* (11,4)
 - ❑ treba *zemlju* podložiti (Post 1,28)
 - kraj: Šinear (11,2), grad: Babel (9)
⇔ Ur Kaldejski (28.31)
= Babilonski (2 Kr 25,13)
 - ❑ *Nesretan plod ohologa uzdizanja u 11,9?*
 - ❑ nerazumijevanje (11,9)

Abrahamova vjera

- אָמֵן (Post 15,6) [he'emin] pouzdati se, pokloniti povjerenje; “Amen”
 - Prvi: ...povjerova i uračuna mu se u pravednost → Rim 4,3; Gal 3,6
- Prva molitva u **15,2s**
 - Dvostruka pritužba:
 - “Što ćeš mi dati?”(2), “Nisi mi dao” (3)
 - velik narod (12,2) ⇔ bez djece (11,30)
 - Abraham pronašao riječi
- 3 + 1 Božji odgovor (**15,4s**):
- Ne... (15,4), Pogledaj i broji..., Ovako... (v5)
- “Izvede ga” – neverbalno (אָצַח *jaša*’ “izvesti” v5)

Pogled prema gore

- Pogledaj! (נבט hi. *hibbit* Post 15,5)
 - Usmjeren, svjestan, motrilački pogled
- U njega gledajte i razveselite se (נבט Ps 34,6)
 - Mojsije se bojao u Boga gledati (נבט Izl 3,6)
- Pogledao bi u mjedenu zmiju i ozdravio (נבט Br 21,9)
 - Oči upirem Hramu tvojemu (נבט Jn 2,5)
- Gledat će onoga koga su proboli (נבט Zah 12,10; Iv 19,37) Usp. Gledaju na me (Ps 22,18)
 - ← “u zemlju koju ću ti *pokazati*” (12,1)

Savez s Abrahamom

Post 15.17

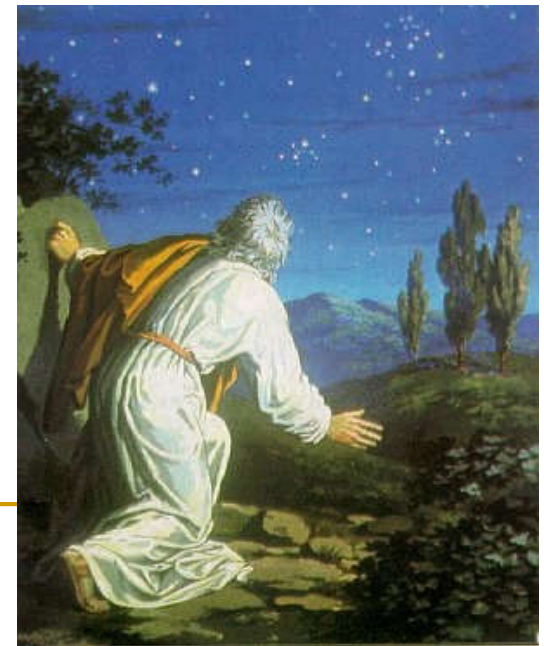
Sklapanje Saveza (Post 15)

- Bog štit i plaća (Post 15,1), “poslije...” 14,13.23
- Ljudski savezi – ratnički (v13)
 - Eškol i Aner, saveznici u ratu; Abram Hebrej
- Abraham se odrekao ratnoga plijena (v23)
 - Spoznaja u 14,22:
- יהוה je עליון אל *El El-jon* i Stvoritelj (14,22)
- Božja objava u 15,12.17:
 - תרדמה *tard^emâ tvrđ san* (15,12 usp. 2,21);
 - Goruća zublja (KS), plamen (Š.)
 - Baklja (15,17) – vatra (usp. Izl 3; Dj 2)
- Savez ברית – kako se sklapa? (Post 15,18)
- Riječju: “Dat ću ti zemlju” – povjerenje pretpostavka

Obred saveza? (Post 15)

- ❑ Obred u Post 15,10.17:
- Rasječene životinje (v10.17)
- prijetnja ili žrtva?
usp. Jer 34,18s:
- “Kao tele koje su rasjekli
i prošli između..”
 - ❑ = znak Saveza?
- Objava (v13-16):
 - ❑ najava egipatskog ropstva
i Izlaska
- Uloga vatre u v17:
 - ❑ Primljena žrtva? (usp. 1 Kr 18)
- Veličina zemlje u v18
 - ❑ od Nila od Eufrata – stvarnost?

Potvrda Saveza (Post 17)

- Rok u Post **17,7.13.19** ברית עולם *b^erît 'ôlam?*
- „vječni savez” (usp. Post 9) – Božji govor
 - *Novo ime u 17,1.5:*
- אל שדי *'el šadaj* Bog Svesilni (v1)
- *Abram* → *Abraham* אברהם → אברם
 - U središtu *potomstvo* (v19):
- Izak
 - Znak: obrezanje (17,10–14)
- Nalog → izvršenje (v23–27)
- – za koga? (17,27)
- I stranci! – Bog za sve

Abrahamova kušnja

Post 22,1-19

Velik ispit

- Što Bog čini u Post 22,1?
 - prvi put נִסָּה *nissâ*
- Staviti na kušnju: “ispitati”
- Ključna riječ u 22,1-19: עלה *‘alâ* 8x
- “prinijeti žrtvu paljenicu”
- “Evo me” – kome u v1.6.11?
 - Pred Bogom (v1.11)
 - Pred sinom (v6)
- “Nož” i “zaklati” (v10) u 22,2?
 - Nisu u Božjoj zapovijedi?
- Ubijanje djece. npr. Izl 1; 1 Kr 16,34:
 - Hebrejski dječaci u Egiptu; Abiram i Segub u Ilijino doba

Osjetljiva iskustva

- ❑ Što do sada činio u 12,8; 13,18?
- **gradio oltare**
 - ❑ U središtu kušnje pitanje u 22,7?
- **o žrtvenom janjetu**
- **Otac sluša (v8) i dobro govori**
 - ❑ “Bog će vidjeti” (v8)
→ “יהוה” će vidjeti” (v14)
 - ❑ “Vratit ćemo se” (v5)
 - ❑ **Odgovor: ovan (v13)**
- **“sine moj” (2x 7.8), “njih dvojica zajedno” (2x)**
↔ naziv i djela u v5.6.10:
 - ❑ ↔ “mali” (sluga 5), tovarenje drva (6), vezivanje (10) – šutnja
- **Skriva pred slugama: “Poklonit ćemo se” (v5)**

Škola bogoslužja

- “Morija” (22,2; 2 Ljet 3,1)
- mjesto Salomonova hrama
 - Ne dijete u ogranj (Pnz 18,10)
 - Moleku (Jr 32,35; Lev 18,21)
- prinijeti paljenicu:
- עלה ‘*alâ* – Izlazak iz Egipta, put prema gore
- “podizanje”, uzvišenje u Iv 3,14; 8,28; 12,32:
 - Treba biti *uzdignut* kao zmija u pustinji (Iv 3,14; 12,34)
 - Kad *uzdignete*, znate ćete da Ja Jesam (Iv 8,28)
 - Kad budem *uzdignut*, sve ću privući (Iv 12,32)

Žrtva

- **Pouka o roditeljskom autoritetu**
 - Jiftah želi žrtvovati kćer (Suci 11)
 - Ana ispravlja i razvija:
“uzvraćam ga” (1 Sam 1,28)
- **Dvostruki zov (22,11), nalog u v12:**
- **“Abrahame, Abrahame” (11)**
– obraćenje, zvanje
- **“Ne pružaj ruku na dječaka” (v12)**
 - Žrtva prihvaćena? (22,12.16; 18)
- **“Nisi mi uskratio sina” (v12.16)**
- **“poslušao si glas” (v18)**

Izak spašen

- “Ljubljeni sin”
(Post 22,2.12.16)
 - odan ocu,
 - s drvom na leđima (v6)
 - na goru žrtvovanja
 - trećeg dana (v4)
- = Krist
 - Uskrs dovršetak žrtve
 (“prvina” 1 Kor 15,20)
 - Božji odgovor na kajinovsko
bratoubojstvo

